איבדור תבלונייכי פרחא זיקא למוריקא חדתא דנקטיתו נשים כשפניות אדחנני וחננכי לא אתיתי לגו השתא דאתיתי לגו קרחנני וחננכי במערבא לא קפדי אזוגי רב דימי מנהרדעא קפיד אפילו ארושמא דחביתא הוה עובדא ופקע חביתא כללא דמילתא כל דקפיד קפדי בהדיה ודלא קפיד לא קפדי בהדיה ומיהו [א]למיחש מיבעי כי אתא רב דימי אמר שתי ביצים ושתי אגוזין שתי קישואין ודבר אחר הלכה למשה מסיני ומסתפקא להו לרבנן מאי ניהו דבר אחר וגזור רבנן בכולהו זוגי משום דבר אחר והא דאמרן עשרה תמניא שיתא ארבעה אין בהן משום זוגי לא אמרן אלא לענין מזיקן אבל לענין כשפים אפילו טובא נמי חיישינן כי הא דההוא גברא דגרשה לדביתהו [ב](אזיל) אינסבה לחנואה כל יומא הוה אזיל ושתי חמרא הוה קא עבדא ליה כשפים ולא קא מהניא לה ביה משום דהוה מזדהר בנפשיה בזוגא יומא חד אשתי טובא ולא הוה ידע כמה שתי עד שיתסר הוה צייל ואיזדהר בנפשיה מכאן ואילך לא הוה צייל ולא איזדהר בנפשיה אפיקתיה בזוגא כי הוה אזיל גם ביה ההוא טייעא א"ל גברא קטילא הוא דאזיל הכא אזיל חבקיה לדיקלא [ג]צוות דיקלא ופקע הוא אמר רב עוירא קערות וככרות אין בהם משום זוגות כללא דמילתא כל שנגמרו בידי אדם אין בהן משום זוגות גמרו בידי שמים במילי מיני דמיכל חיישינן חנות אין בהן משום זוגות נמלך אין בהן משום זוגות אורח אין בו משום זוגות אשה אין בה משום זוגות ואי אשה חשובה חיישינן אמר רב חיננא בריה דרבי יהושע איספרגוס מצטרף לטובה ואין מצטרף לרעה אמר רבינא משמיה דרבא זוגי לחומרא ואמרי ליה זוגי לקולא אמר רב יוסף תרי דחמרא וחד דשיכרא לא מצטרף תרי דשיכרא וחד דחמרא מצטרף וסימניך [ד]זה הכלל כל המחובר לו מן החמור ממנו טמא מן הקל ממנו טהור אמר רב נחמן אמר רב תרי קמא תכא וחד אתכא מצטרפי חד מקמי תכא ותרי אתכא לא מצטרפין מתקיף לה רב משרשיא אטו אנן לתקוני תכא קא בעינן לתקוני גברא בעינן וגברא קא מיתקן וקאי (אלא א"ר משרשיא) דכולי עלמא תרי אתכא וחד לבתר תכא לא מצטרפי כי ההיא מעשה דרבה בר נחמני אמר רב יהודה אמר שמואל כל המזוג מצטרף

חוץ

רשב"ם

איבדור תבלונייכי. יהו מפוזרין תבלין שלכם: **פרחיה זיקא למוריקא חדתא דנקטיתו.** ישא הרוח אותו כוסם חדש שאתן אוחזות בידכן לכשף בו: **אדחנני וחננכי לא אתיתי לגו.** כל זמן שחסו עלי מן השמים ואני חסתי על עצמי ואתן חסתן עלי לא באתי ביניכם: **השתא דאתיתי לגו קרחנני וחננכי.** השתא שבאתי ביניכם יודע אני שנתקררו עלי רחמיכם וגם רחמי נתקררו שלא חסתי על עצמי. [ו]ל"א גרסי' חרי חמימי בדיקולי בזייא צואה רותחת בסלים קרועין יהא לפומייכו נשי חרשייתא אותן חרי יהא מזונות לפיכם כשפניות בתשובות הגאונים: **קפיד ארושמא דחביתא.** כשמוכרים יין מוקקין פגימות בחבית למספר האיפות וקפיד עלייהו שלא יבאו בזוגות: **כל דקפיד.** יותר מדאי קפדי בהדיה השדים להזיקו ודלא קפיד כ"כ לא קפדי בהדיה להזיקו ומיהו למיחש מיבעי אפילו מאן דלא קפיד דלא קפדינן בהדיה דאי תימא דלא קפדי בהדיה כלל א"כ זוגות למה נזכרו בגמרא כך היה להם לחכמים לומר לא יזהר אדם בזוגות דלא ליקפדו בהדיה: **וד"א.** עדיין יש פרי אחד שמקפידין בזוגותיו הלכה למשה מסיני דמזקי: **והא דאמרת לעיל עשרה אין בהן משום זוגות.** ה"מ היכא דליכא נשים כשפניות: **גם ביה.** פגע בו. ל"א הבין בו שהיה מסוכן: **אזל חבקיה לדקלא.** מתוך חולי ודאגה נסמך עליו: ה"ג **צוות דיקלא ופקע בו.** והדקל יבש מכח הכשפים: **קערות.** אם אכל שתי קערות תבשיל: **גמרו בידי שמים.** חיישינן דהוא דבר אחר דגזרו בשבילו כל זוגות גמרו בידי שמים הוי פירות וכל דדמי ליה: **חנות אין בה משום זוגות.** אם שתה בשתי חנויות לא אמרי' כשני כוסות דמי. לשון אחר ועיקר חנות ששותה בו זוגות לא קפדי מזיקין עליה דלאו קביעותא היא וההוא עובדא דלעיל דההוא גברא דשתה בחנות כשפים שאני שעשתה לו גרושתו: **אורח אין בו משום זוגות.** דאינו יודע אם ישקוהו עוד הלכך אכל כמא הוה ליה כנמלך: **אשה.** שאינה חשובה כאורח דמיא דאינה קבועה לשתות: **אספרגוס.** בלשון פרסי קורין לכרוב אספרגוס וזהו ששנינו [ז] העודר מן הכרוב אסור באספרגוס ומשקין הוא שעושין מכרוב ומיין ורגילין היו לשתותו בכל בוקר לרפואה קודם אכילה והלכך מצטרף לטובה ולא לרעה דמידי דרפואה הוא: **לטובה.** אם שתה שנים ושתה זה שלישי מצטרף לאפוקי מזוגות: **לרעה.** אם שתה א' וזה שני לא יצטרף לראשון: **זוגי לחומרא.** אם אינו יודע אם שתה זוגות אם לאו ישתה ואם שתה זוגות הואיל ודעתו לצרפן מצטרפין לטובה ואם לא שתה זוגות נמלך ואינו מצטרף לרעה: **ואמרי לה זוגי לקולא.** שלא ישתה דכיון דשתי גלי אדעתיה דקפיד אזוגות ואי מעיקרא לא בזוגות הוה קאי והשתא שתי מצטרפי להו בהדי הדדי הלכך לא ישתה דאפילו אי בזוגות הוה קאי דילמא כיון דלא קפיד לא קפדי בהדיה: **כל המחובר לו.** גבי טומאות קאי דתנן[ח] מפץ חמשה על חמשה מחללת ששה על ששה וה"ק אם יש מחללת חמשה ואינו מקבל טומאה וטפח ממפץ מחובר לו הואיל וחמור ממנו מצטרף לו ומקבל טומאה אבל אם יש מפץ ארבעה וטפח מחללת מחובר לו הואיל וקל ממנו אין מצטרף לו. הכא נמי הואיל ושתי תרי שיכרא והדר שתי חד חמרא מצטרף להם הואיל וחשוב יותר: ה"ג **אמר רב נחמן תרי מקמי תכא וחד אתכא מצטרפין חד מקמי תכא ותרי אתכא לא מצטרפי.** הואיל ושתי אתכא זוגות לא מהני ליה צירוף: **ודכ"ע.** אפי' לרב משרשיא תרי אתכא וחד בתר תכא לא מצטרפי משום מעשה דרבה בר נחמני דאצרכינהו תכא לאהדורי קמיה בב"מ בהשוכר את הפועלים[ט] דאי חד דבתר תכא מצטרף לתרי דתכא ליסקינהו כוס שלישי בתר תכא בלא אהדורי תכא: **כל המזוג.** אם שתה יין מזוג ואח"כ שתה משקה מזוג אחר המזוג מצטרף בין לרעה בין לטובה דכיון דתרווייהו מזוגין ניהו כמין אחד חשיבי ומצטרפי:

חוץ

איבדור תבלונייכי. יהו מפוזרים תבלין שלכם: **פרחיה זיקא למוריקא חדתא דנקטיתו.** ישא הרוח אותו כרכום חדש שאתן אוחזות בידכן לכשף בו: **אדחנני ואחננכי לא [א]אתי לגו.** כל זמן שחסו עלי מן השמים ואני חסתי על עצמי ואתם חסתם על ביאתי לא באתי ביניכם: **והשתא דאתיתי לגו קרחנני וחננכי.** הואיל ובאתי ביניכם יודע אני שנתקררו רחמיכן מעלי וגם רחמי נתקררו שלא חסתי על עצמי: **קפיד ארושמא דחביתא.** כשמוכרין יין מוקקין פגימות ברכה בחבית למספר האיפות וקפיד עלייהו רב דימי שלא יעמוס בזוגות ויאכלו: **וד"א.** יש פרי אחד שמקפידין בזוגותיו: **והא דאמרן לעיל עשרה תמניא כו' אין בהן משום זוגות.** ה"מ היכא דליכא כשפים נשים כשפניות: **גם ביה.** פגע בו: ה"ג **פקע הוא וצוות דקלא.** יבש הדקל מכח כשפים: **קערות.** אם אכל שתי קערות: **חנות אין בה משום זוגות.** אם שתה בשתי חנויות לא אמרינן כשתי כוסות דמי. לשון אחר חנות השותה בה זוגות לא קפדי מזיקין עלה דלאו קביעותא היא וההוא עובדא דלעיל כשפים שאני: **איספרגוס.** משקין לשתות קודם אכילתו בבוקר: **זוגי לחומרא.** אם אינו יודע אם שתה זוגות אם לאו ישתה דאם שתה זוגות הואיל ודעתו לצרפן מצטרפין לטובה ואם לא שתה זוגות נמלך הוא ואין מצטרפות לרעה: **ואמרי לה זוגי לקולא.** שלא ישתה דכיון דשתי גלי דעתיה דקפיד אזוגות ואי מעיקרא לאו בזוגות קאי והשתא שתי הוה מצטרפי להו וקפדי להו בהדיה: **כל המחובר לו.** גבי טומאות קאי דתנן (כלים פכ"ז [ט]מ"ב) מפץ חמשה על חמשה מחללת ששה על ששה והכי קאמר אם יש מחללת חמשה ואינו מקבל טומאה וטפח מפץ מחובר לו הואיל וחמור הימנו מצטרף לו ומקבל טומאה אבל אם מפץ ארבעה וטפח מחללת מחובר לו הואיל וקל הוא ממנו אין מצטרף לו: ה"ג **אמר רב נחמן תרי מקמי תכא וחדא אתכא מצטרפי חד מקמי תכא ותרי אתכא לא מצטרפי.** הואיל ושתי אתכא זוגות לא מהני ליה צירוף: **ודכ"ע.** אפילו רב משרשיא תרתי אתכא וחד בתר תכא לא מצטרפי: **משום מעשה דרבה בר נחמני.** דאצרכיה לאהדורי תכא קמיה בב"מ בהשוכר את הפועלים (דף פו.): **כל המזוג.** אם שתה יין מזוג ואח"כ שתה משקה אחר המזוג מצטרף בין לטובה בין לרעה:

חוץ

רבינו חננאל

ואסיקנא כל דקפיד קפדי בהדיה. שני ביצים שני אגוזים שני קשואים ודבר אחר הלכה למשה מסיני, וגזרו רבנן על (ד"א) [כולהו זוגי] משום ד"א שלא נתפרש. ההוא דגרשה לדביתהו ואזלא ואנסבא לחנואה שהוא רגיל בעלה קדמאה למשתי גביה ואשקיה זוגות כו'. קערות וכוסות אין בהן משום זוגות, זה הכלל כל שנגמרו בידי שמים חיישינן. כגון פירות וביצים, גמרו בידי אדם לא חיישינן. אמר רב יוסף תרי דשכרא וחד דחמרא (לא) מצטרף [תרי דחמרי וחד דשכרא לא מצטרף] וסימנך כדתנן כל המחובר לו [מן החמור ממנו] הרי הוא כמוהו, היין טמא, קל ממנו כמו השכר טהור. דכולי עלמא תרי אתכא וחד בתר תכא לא מצטרף, משום מעשה דרבה בר נחמני ופירו' בפרק השוכר.

מסורת הש"ס

א) [נדה סא.], ב) [ל"ל אזלה], ג) [גירסת הערוך צוות ועי' לעיל ע. בגמ' וכפירש"י שם ד"ה נלאי וכו' וע"ע לקמן קיא. ולוו כערי ובפרש"י והרשב"ם שם], ד) כלים פכ"ז מ"ג, ה) יש כאן עירבוב לשון בגירסת המשנה שהביאו רש"י ורשב"ם דשם משנה ב' איתא העור ה' על ה' והמפץ ו' על ו' וכמו שהביאו רש"י סוכה טו. ד"ה אע"פ ול"ע, ו) [ל"ע ספי' ל"א זה ממש כפי' הראשון], ז) [נדרים נג:], ח) [כלים פכ"ז מ"ע ושם איתא: העור חמשה על חמשה המפץ ששה על ששה, וליתא שם המחללת], ט) [דף פו.],

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אדחנני ואחנינכי לא אתיתי לגו:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones